

Predplata van Šibenika
na tromjesečje 3 Kr.
na godinu 6 Kr.

Predplata u Šibeniku
sa donošanjem lista u kuću
odnaka je kao i van Šibenika.

Pojedini broj stoji 6 para.

HRVATSKA RIEČ

Predplate i pisma šalju se
Uredništvu. Nefrankirana su
pisma ne primaju. Rukopisi
se ne vraćaju. Oglasi, pri-
ročena pisma, zahvale itd.
tiskaju se po 20 para redak
= ili po pogodi. = =

IZLAZI SRIEDOM I SUBOTOM.

Šibenik, 17. ožujka.

Nova izborna reforma predložena od vlade za Dalmaciju ne zadovoljava do sada nikoga. Isto se može kazati i o osnovi izradjenoj na zemaljskom odboru. I jedna i druga ne zadovoljava, jer nijedna nije uzela u obzir ni prirodne, ni trgovačke, ni kulturne prilike zemlje. I u jednoj i u drugoj izpremešana su mjesta, koja nemaju doticaja i razgrani su cijeli predjeli, koji skupa spadaju. Za što su ove osnove ovako sastavljene, nije tako lako pogoditi, ali da nije za dobro, to je već očito radi same neprirrodnosti, radi sile, koju je trebalo uložiti, da se ne namu u obzir naravne granice i naravni interesi pojedinih predjela, koji su se namericali i koji se nameću svakome, tko promatra geografski sastav Dalmacije. Hoće li se sve to popraviti, ne znamo, ali veoma sumnjamo, jer će zastupnici po svoj prilici zagovarati osnovu zemaljskog odbora, a vlada svoju. Na taj način bit će primljena jedna ili druga ili nješto slično jednoj i drugoj.

Da istinu kažemo, nas ne zanimaju ove osnove za to, što će jedna i druga politička stranka moći na temelju ovih osnova poslati u Beč kojeg zastupnika više ili manje. Kad bi i predpostavili nemogućnost, da će u Beč poći svi zastupnici našeg mišljenja i povjerenja, mi opet ne bi odobrali ovako nenaravno sastavljene osnove, jer one vuku sobom ili borbe, koje će biti teško izdržati ili mrtvilo, nehanj. Ako se jedan kraj bude htio nametnuti drugomu, eto ljute borbe, u kojoj ne će odlučivati toliko političko uvjerenje koliko mišljenja i interesa raznih predjela. Ako te borbe ne bude, eto neljaha političkog. U prvom slučaju moći će veoma mnogo odlučivati vlada svojim upućenjem, u drugom odlučivati će kao i do sada razne klike, a većina izbornika ostat će posve pasivna, jer tko će u tako različitim mjestima, različitim okolnicama moći uspješno prikupiti veliku jednu većinu? Za to bi se htjelo mnogo više izobraženosti i političke svjesti u narodu, nego je u istinu ima.

Kad bi mi ove osnove promatrali po uspjesima, koje ima naše zastupstvo u Beču, ne bi nam bilo stalo kakove su, jer su uspjesi našeg zastupstva skoro nikakvi, a i u budućnosti biti će isti. Naših zastupnika nema nego jedanaest, pa bili i najbolji, oni malo mogu i njihov glas je uzaludan. Dakle išao u Beč tkomudrugog ostaje sve jedno. I po tom bi imalo biti sve jedno, je li jedan kotar razdijeljen ovako ili onako. Ali u istinu nije tako. Novom izbornom osnovom u pogledu je na mnogim točkan narodnosti

i politički karakter zemlje, jer mnoga mjesta, koja su danas hrvatska i zastupana po Hrvatima, mogu doći da budu zastupana po nehrvatima. To će pak uzvratiti narodnostne borbe, u ovoj zemlji, gdje su u istinu te borbe, umjatno do jučer podržavane, prestale, a to koliko god bilo od koristi vladi, ne će biti nego na štetu zemlje, jer će se opet u tim trvenjima iztrošiti dobar dio narodne energije, koja može biti uložena u mnogo korisnije svrhe.

Već ne manjka znakova, po kojima se može suditi, da će u nas doći do one stare *divide et impera*. Samoju osnovi do koje to glavno načelo, a čuju se glasovi, po kojima kao da neki već padaju na liepak. Osobito onaj ostatak mletačke vladavine, koji je do pred malo imao gospodstvo zemlje u rukam, kao da je razpolžen stupiti na izbornu poprište, osokoljen što mu vlada osnova daje za to prigode.

Ovaj ostatak naših starih autonomasa a sada Talijana, kojih je po prilici 16.000 u svoj Dalmaciji, mislimo da ne bi učinio pametnu stvar, kad bi se dao u borbu. Njima je, da se, kao Talijani, sačuvalju kulturno i jezično, a to oni ne mogu nego radeć sa većinom, sa Hrvatima. Politički rad, političke težnje dalmatinskih Talijana ne smiju biti nego hrvatske. Oni, jednom riječju, valja da napuste svaki rad, svaku težnju, koja bi ih mogla dovesti u sukob sa radom i težnjam Hrvata. Ništa njih ne smeta, da radeć sa Hrvatima, očuvaju svoj jezik i svoju kulturu na ovim našim obalam, jer je taj jezik i ta kultura i Hrvatima blizu. Ali kad bi oni preko toga išli, i po sebi shedi da bi se Hrvati morali tako urediti, da im svaku političku radnju onemoguću. Po gotovo im se ne bi moglo dopustiti, da oni sa hrvatskim glasovima dođu do političke akcije. U tom slučaju ne bi ostajalo drugo, nego i zadnju njihovu kul uzeti na juris.

Talijanima Dalmacije nije uputno slediti nazore istarskih talijana, jer i jedni i drugi morali bi uviditi, da se oni mogu razvijati samo u slozi sa Hrvatima. Ta sloga od njih traži, da oni rade za napredak, za slobodu ove zemlje i da ništa ne poduzimlju, što bi tu radnju slabilo. Ovako radeć, oni će postati potrebit i uvažen element u našim borbam, koje nam predstoje. Radeć protivno, oni će sami sebe uništiti na korist ne naše zemlje niti njihove ili naše narodnosti, nego trećega, koji koliko god hoće da oslabi nas, toliko nastoji da i sve austrijske talijane učini neškodljivim, nemogućim elementom.

Mi smo s ovim svršili, jer išli talijani na liepak osnovam vladinim ili ne, nam ne

ostaje nego da te osnove onemogućimo. A to ćemo ili prije ili poslije postići. Posao je Talijana da se dobro razmisle. A do naših je zastupnika da razderu mrežu, koja se Dalmaciji u izbornoj osnovi izplela.

Trgovačke i obrtničke komore u Dalmaciji.

(Svršetak.)

Četvrti izborni kotar zadarske komore, koji obuze područje kotarskih sudova Šibenik i Skradin, šalje na temelju izbornog pravilnika od 18. prosinca 1901. u komoru tri delegata, i to jednog iz kruga trgovaca, a jednog iz obrtničkog.

Dotični su viećnici sada gg. Em. pl. Fenzi i Dmitar Medović (odnosno „Medović“) a dopisujući član g. Bontempo.

Kako i pod kojim je naslovom Medović došao do toga, da u komori zastupa šibenske i skradinske trgovce, to nam nije pravo jasno. Pasivno izborno pravo vezano je među ostalim na uvjet, da netko sam ili kao drug tjer kakav trgovački ili prometni posao, ili da je kod kojeg takova zaposlen kao glavni upravitelj. Koje od ovih zanimanja ima Medović nije nam poznato, ali da ga u svom izbornom kotaru nema, držimo prilično sigurnim. Zakon doduše ne traži kod nas kao u Hrvatskoj i Ugarskoj, da vanjski član komore mora svoj posao tjerati u svom izbornom kotaru, pa i ako je to nesumnjivo organska pogreška zakona, držimo, da će svaki razboriti trgovac nastojati da u komoru bude izabrana osoba, koja će u prvom redu biti nad specifičnim interesima svog izbornog kotara, a da to uzimne treba da ih poznaje, što predpostavlja trajno boravljenje u dotičnom kraju. Takov viećnik nije spriječen, da se brine i za interese izvan svog područja, nu ako je izabranik iz stranog kotara, taj s nepoznavanja prilika ne može da posveti dovoljnu pažnju onom kotaru, koji ga je izabrao, a time premašuje svoj pravi zadatak.

Da u izbornom kotaru nema sposobnih trgovaca, onda bi Medović bio dobro došao, ali da u jednom Šibeniku ne bi bilo aktivno djelujuće trgovačke sile, koja bi bolje znala zastupati trgovačke interese, to jamačno neće nitko tvrditi. Nu to je napokon bila stvar izbornička, pa kad su šibenski i skradinski trgovci glasovali za Medovića kao trgovačkog poslanika, to oni sigurno uvjereni, da su sudbinu svog kotara položili u vriedne i dostojne ruke. Mi međutim sudimo ljude

po njihovim djelima, pa u čem sastoji rad Medovića u komori, to nam branić zadarske komore čisto i bistro kaže ovako: „M. prisustvuje sjednicama komore...“ Sud o vriednosti takova „rada“ prepuštamo mislonim šibenskim trgovcima! U ostalom nije najgora svojstvo znati štititi. Štava veli: „Govoriti je sebro, a štititi zlato“.

Rad dopisujućeg člana uzima šibenski obrtnik također u zaštitu, jer „u koliko je njemu poznato, odgovarao je on na sva pitanja, koja su mu od zadarske komore dolazila“. Mi visoko cijenimo trgovačku nabrazbu i stručnu vještinu g. Bontempa, ali da ga u četiri oka upitamo, priznao bi nam, lojalan kako ga znamo, sigurno, da je veoma riedko došao u priliku, da od zadarske komore bude upitan za kakovo mnjenje. Kad je cjelokupni rad zadarske komore onakov, kako smo ga u predjašnjim člancima oertali, onda je logična posljedica, da je s njim u skladu i djelovanje dopisujućih članova. Čemu ga poljepšavati i zatajivati pravu istinu?

Uz takove prilike nije čudo, što šibenski obrtnik u velike hvale čita Fenzi. Objektivni, kako smo, priznati čemo, da se gosp. Fenzi u više prigoda zauzima, a u onim slučajevima koje šibenski obrtnik spominje nije opet bio ni sam. Nego, uza sve naše priznanje ostaje nepobitna činjenica, da *ukupnost* strukovnog rada zadarske komore i njezinih članova posve je nevoljan, mršav i ako koji pojedinac što uzradi, to je kao kaplja u moru.

Jedno pak udara u oči kad posmatramo delegata u zadarskoj komori, a to je politički mišljenat. Oba naša viećnika su autonomasi, jedan je šibenski, a drugi zadarski, pravoslavne vjere a trčanske škole. I dopisujući član morao se je „slučajno“ imenovati iz iste stranke, a nas Hrvata kao da ni nema, pa čak i komora, koji mi u svojoj kući sa pretežitno svojim, hrvatskim, novcem uzdržavamo, bojkotiraju naš jezik; što više: ona, odnosno njen glavni štop u Zadru, smatra šibenske trgovce očito samo kao misera plebs contributens, koja iz svoje sredine ne može producirati ni čovjeka, koji bi ju u vieću zadarske komore mogao, da zastupa, nego se taj mandat mora povjeriti — Medoviću.

Teško je o ovim pojavama ne pisati satire, nu stvar je preozbiljna. Žao nam je, što smo u ovu razpravu morali povući neke osobe, jer kod pitanja tako važne naravi, kao što je obći gospodarstveni interes ne samo našeg grada, već čitave gornje Dalmacije, u kojoj Šibenik nepriepornu zauzima najznamenitiji položaj, držimo se ni načela „ne tko, već što“, ali gospoda u Zadru misle i rade, kako im djela svjedoče, po obratnom načelu. Radi podržavanja neprirodne vlasti i efemernih političkih svrha, puštaju se s vida ekonomski interesi, a pri tom je ipak najžalostnije, što sve to biva zbog nemara i neznanja naših ljudi, dakle njihovom izravnom sukruvnom.

Da takovo stanje ne smije dalje trajati, držimo, da uvidja svak, koji je s razumievanjem čitao našu razpravu, jer skoro promjenu zahtjeva ne samo gospodarstvena probit našeg kraja i naše otadžbine, već i narodna čast. Šibenik je pako u tom pogledu upravo pozvan, da pružine inicijativu te da prvom prilikom izabere u zadarsku komoru delegate, koji će mu s obzirom na ekonomske i narodne interese biti bliži i prilježniji od sadašnjih.

Ključ za regeneriranje dalmatinskih trg. i obrt. komora, napose one u Zadru, leži u rukama naših umnih trgovaca i obrtnika, kojima iz sobstvenih materijalnih razloga mora biti do toga stalo, da njihova stališna uredba bude funkcionirala kako nalaze zakon i kako odgovara njenoj zadaći.

Da se pako ta svrha uzmogne polučiti, treba prije svega da se naši trgovci i obrtnici točno upoznadu sa ustrojstvom i djelokrugom komora, te sa protivnicima, što ih one pružaju pojedincima i sveukupnosti, a

PUČKI UČITELJ — GLAZBENIK.

Stanislav Stražnički glazbenik u Novom Marofu epstrofira Dobronića milim prijateljem i raduje se, što kod nas ima onako vriednih glazbenih pisaca, te ga nuka na dalji, osobito glazbeno-kritički književni rad. Antun Stöhr komponista u Varaždinu laskavo mu piše, da su njegove razprave u glazbenim listovima veoma zanimljive i ozbiljne. Osim ovih glavnih komponista i glazbenika, naš je Dobronić u prijateljskoj korespondenciji sa mnogim drugim glazbenim umjetnicima, koji se najlaskavije o njemu izjavljuju.

Kao pučki učitelj nastavio je on učenjem glazbe kao vjest autodidaktica, pa je po napatku mladog Hatze-a iz glazovira na temelju znamenite metode B. Cesi-a došao do šestog razreda konservatorija, pronučivši harmoniju, obsežnu teoriju i povjest glazbe, te je prošle godine dobrim uspjehom na Zagrebačkom glazbenom zavodu položio izpit učitelja glazbene teorije i zbornog pjevanja za srednje škole i preparandije. Za ovaj se je izpit kao samouk, uza sve zvanične dužnosti, pripravio kroz ciglu godinu dana, te je radnju „Komparativna studija med staroerkvenim i aktuelnim glazbenim sistemom“ u kojoj je iznio sintezu razvoja

čitave povjesti glazbe od XV. vieka pa do danas, predao kao domaću zadaću izpitnoj komisiji na pomenutom zavodu, koja ja bila ocijenjena sa „izvrsnim“, a sam izpitatelj neprežaljnim komponista i romansjer Vj. Novak izrazio se je najpohvalnije o njoj. — Mjeseca novembra prošle godine pred izpitnim povjerenstvom u Arbanasinu položio je s „odličnim“ uspjehom izpit učitelja glazoviranja za građanski škole.

Ove godine počeo je Dobronić u „Pjevačkom glazniku“ odlujom radnjom „Glazb. paljetkovanja“, u kojoj će obuhvatiti sve boljetice i sve zapričke koje tište i priče glazbeni razvoj kod nas. U rukopisju ima još silesiju toga, a osobito je spomena vriedna razprava, koja mu je uvodno odužio radnji „Dilaktika zbornoga pojanja u srednjim školama“, a pod naslovom „Uzgojno djelovanje muzike“, gdje na temelju najkompetentnijih pedagoga i glazbenih estetičara dokazuje neobhodnu potrebu glazbenog odgoja.

Prošloga ljeta priredio je Dobronić u učiteljskom društvu u Sarajevu zanimivu konferenciju o Hatzeovim romansama „Pramaljetni lahori“, kojoj prisustvovalo mnoštvo odabranog svjeta glazbi vješta, kojim je prigodom u podriču sebe i svoj stalaž, uveličao Hatze-a i dao dužnu čast narodnoj pjesmi,

te se je o toj konferenciji najpohvalnije izrazilo sve novinstvo Dalmacije, Bosne i Banovine. Skoro je imao svoju izpitnu radnju „Komparativna studija med staroerkvenim i aktuelnim glazbenim sistemom“ predavati u zagrebačkom „Kolu“ pred svim onamosnim društvima, nu kad je morao tamo, nemogućno je bilo odbržavanje konferencije radi demonstracija protiv zagrebačkog načelnika Amruša. — Dobronić je komponovao nekoliko zborova i jedno kolo za tamburice, izdano nakladom Guchi-a u Zagrebu, ali je za sada od toga odustao, jer je uvidio da toga ima još što štud proučiti.

I kao učitelj i kao sudrug Dobronić je zbija na svojemju mjestu, pa je med ostalim kitio i naše listove mnoštvom svojih radnja pedagoške naravi. Rado se sastajemo s njime u „Napredku“, „Učiteljskom Glasu“ i „Školskom Vjestniku“, pa se nadamo, da će nas i u napried sa sličnim radovima odbravati.

Kako je Dobronić još mlad, pun volje i zanosu, punim se pravom nadamo, da čemo od njega dočekati liepih uspjeha na glazbenom polju, te da čemo ga jednom vidjeti kao učitelja glazbe na jednom od naših dvaju učiteljska.

Učitelj nek uzgaja učitelja!

Marcinko.

napose sa načinom, kako se kod nas provodju izbori komorskih članova, jer, kako već rekohmo, više je onaj stroj, koji pokreće čitav komorski rad.

Mi ćemo i o ovom potonjem pitanju zgodnom prilikom posebno povesti rič.

Tyrlarski.

Zagreb, 15. ožujka pō podne.

U 1 sat posle podne dovršeno je biranje Log izborništva. Nakon objavljenog skrutinija proglašen je u 4 sata rezultat. Glasovalo je od 599 upisanih 300 izbornika, apsolutna većina 151. Magjarska lista potpuno je pobijedila. Najviše je glasova dobio banski savjetnik dr. Ivo Malin (24), a najmanje umirovljeni major Hatz (158). Od kandidata nezavisnog gradjanstva najviše su glasova dobili dr. Stjepan pl. Milčić, veletisnac Nossau i nar. zastupnik dr. Vrbančić (po 93) a najmanje Zvanović (68).

Frankovački kandidati dobiše: dr. Frank 39, prof. Kućak 17, sveć. Dr. Marchetti 15, Weis i Jovanović po 11, Veselić 10 glasova. — Ovaj rezultat nije iznenadio nikoga, jer boljemu od raznih magnificusa i poglavitih nije se bilo nadati. U sutrašnjem izboru prilike su za opoziciju možo povoljnije, jer glasuju veći posjednici, trgovci i obrtnici, zatim neovisna inteligencija i sr. dje činovništvo, koje je mnogo patriotičnije od njihovih visokopoloženih kofova. Agitacija se razvila sve žestića, osozito u HLM izborništva. Više je zaobilježiti, da generalštab "Ish. demontira" da između njih i klerik laca p s oji koficija za ove izbore. Juterašnji uvodak "H. Prava", u komu se govorilo, da ta koficija postoji, da je došao u list tek *služajno*. U stvari je pak, da se židovi, kad su saznali za tu koficiju, uzbuđili. Sada se nastoji sa demontiranjem prikazati stvar kao da čisti kandidiraju neke klerikalce kao osobe, a ne kao pristaše katoličke stranke, koja da i onako ne postoji. *V. naše brzojavke.*

Kriza u Ugarkoj.

U nekim političkim krugovima kola glas, da će zastupnička kuća biti sazvana u propisanom vremenu. Stoga će novi izbori biti uređeni na 11. travnja o. g.

Budući je nekim stotinam djaka, koji nisu uza se imali indeksa, bilo zabranjeno učiti u sveučilište, počelo se oni udarati kamenjem u vrata i prozore. Nadošla je policija i razpršala ih. Zatim dođe dekan Balogh, te opomene djake, neka se mirno vladaju. Djaci se udalje pjevući Koštovu himnu. Policija je kaznila globom tri djaka.

U Erlau tezači neće da sklajaju ugovore za ljeto, te postavljaju posjednicima nepriljativne uvjete. — Za to su u nekim obćinama buknuh nemiri. — Pućanstvo biva sve ubizirano.

Bivši Banfiyev pristaša Hoek kossuth je iz nove stranke, o čemu je obavjestio Institutu prepuštajući njemu, da on odluču hoće li oduštopiti i iz upravnog odbora. Hoek je stupio u Kossuthovu stranku. — Fejevary je primio jednu deputaciju, kojoj je držao govor, da vladu neće oduštopiti od ustava i da će se trsit, da napravi u zemlji mir. Vlada drži, da se rješene krize može polučiti na temelju obćeg izbornog prava.

Županijska kongregacija u Rimaszombatu rješila je činovnike obveze neposluta prepuštajući njihovu patriotizmu, da ne umose poroze i ne primaju novake. — Kad kralj, komisar Vorsary došao u municipalnu zgradu Marosvásarhelyja, dočekao ga je samo državni odvjetnik i nekoliko činovnika. — U dvorani je čitao kraljevo ručno pismo, zatim je činovnicima govorio, da je on došao postaviti red u županiju. Na to je otišao kući izmetju kordona vojnika, koji ga čuvahu.

Carevinsko vieće.

Nastavljeno je drugo čitanje zakonske osnove o izbornoj reformi.

Zast. Lemisch govori proti osnovi sa gledišta njemačkog i austrijskog, te predlaže vladi, da je obzrom na oinošaje u Ugarskoj ovu osnovu prethmo skaljanja.

Zast. Benati kaže, da je vlada sa ovom osnovom u podlji izbornih kotara osobito favorizirala istarske Hrvate i Slovence, a Talijanima bila skroz neprijateljska. Slavenima je dala toliko mandata koliko im ni po porezu (??) ni po kulturi (??) ne pripada. Istra bi morala imati najmanje šest mandata, a talijanski narodni posjed se ne smj. čestiti. Talijanski će zastupnici sve učiniti, da s oju dojakosnju snagu u parlamentu sačuvaju, inače će biti prikljeni glasovati proti.

Zast. Pergelt izriče, kako j: osnovna napre a proti Niemcima, koji su najja i jem nat u A striji, a favorizira Slavena.

Zast. Menger se tuži, da je ovom osnovom Niemstvo zastavljeno i štetećeno.

Zast. Kaminski zagovara, da se uz promjenu izborne reforme izvede i promjena ustava.

Ministar predsjednik Gautsch, izriče, kako su svi govornici priznali potrebu izborne reforme, te tako odobrili temeljnu misao izborne reforme. Vladu su potvrdili, da pogoduje demagogiji, pa Gautsch izriče, kako je protiv te demagogije najbolje sredstvo političko odgajanje masa.

Ministar predsjednik izjavlja, da vlada nije u kompromisu sa socijalistima. Na izvode Djeudističkoga, veli, da vlada kod ove izborne reforme nije nipošto bila vodjena principom inferioriteta ostalih naroda napram Niemcima, čemu je najbolji dokaz to, da reforma daje Slavenima dosta više glasova u parlamentu nego su do sada imali. — Vlada s ovom osnovom otvara strankama pute za kompromisno željom, da novi izborni red unese u stari parlament novi život i da bude garancijom mirnog razvika države i naroda.

Daszinsky kaže, da je izborna reforma za Galiciju nepravedna, jer je izpala po želji poljskog kluba na štetu galičkog puka.

Klofač, kritizuje predlog glede podjele kotara, a odobrava načelo obćeg izbornog prava.

Ministar financija donio je zakonsku osnovu glede penzije udovicama.

Pokret u Rusiji.

Na jednoj skupštini ustavne radničke lige u Helsingforsu u kojoj je sudjelovalo oko 1500 osoba, jednoglasno je odlučeno, da se ne pristupi novom generalnom štrajku, pa sve da štrajk bude proglašen od upravnog odbora radničke stranke. Čini se, da ima malo mogućnosti, da na novo bukne generalni štrajk, budući da se radnici obćenito protivu agitacijama sa tom svrhom.

Članovi plemstva u Moskvi odlučio savzati narodni kongres plemstva, neka se ovo složi u svrhu šticeña tradicionalnih svojih interesa, a za dobrobit domovine.

Komandant žandarmerijskog shora u Petrogradu naredio je, da žandari prate poštarske vlakove. Jedan dragonski regiment otišao je u Mosku jer tu imaju željezničarima vlada velika uzurjanost. Nikolajevu stanicu čuva velika vojaka.

U Petrogradu vlada velika uzurjanost. Redarstvo je znatno pojačano. Vojvaki jaki odjelju vaju banke i državne zgrade. U predgrađju je bilo nekoliko sukoba. Za zadnjih triju mjeseci odpušteno je u sve iz službe 300, sto generala, sto pukovnika. Do koji dan bit će pušteni na slobodu svi politički uapšeni, koje ne terete nikakvi dokazi.

Konferencija o Maroku.

Redakcionalni je odbor pretresao redarstveno pitanje, da smanji tačke, glede kojih još nije postignut sporazum. Ipak odboru nije pošlo za rukom rješiti pitanja glede redarstvenih nadzornika, ni glede razdiobe policije po lukama. Njemački su delegati izjavili, da ne imaju nikakvih uputa u tom pogledu. Članovi odbora obavjestit će o uspjehu prva delegate.

U Berlinu ciena, da ni Englezka nije sada posve sporazumna sa francezkom politikom na konferenciji. Delegati drže, da konferencija za bankovno pitanje nije učinila ni koraka dalje, te da Francezka ne će dati nikakvih daljih koncesija. Otezanje francezkih delegata možda je u svazu sa ministarskom krizom, ali bilo kako bilo, uzrok odgadjanju ima se tražiti u Parizu, a ne u Njemačkoj. Francezkom delegatu Reveilu potvrdio je Rouvier dosadašnje instrukcije francezke vlade.

Novo ministarstvo u Francuzkoj.

Imenovani su novi ministri. Clemenceau je za podtajnika izabrao zastupnika Saciana, upravitelja radikalne "Dépêche de Toulouse". Nacionalistično novinstvo, osobito "Figaro", "Eclair" i Melinova "Republique Française" žestoko napadaju novo ministarstvo. "Eclair" veli, da je Sarrien samo Clemenceau-ov slannati čovjek, te da će novo ministarstvo biti uzrokom gradjanskog rata i socijalnog pravrata. Radikalno novinstvo radostno i zasnoano pozdravlja novi kabinet, kojeg podupire i socijalistična "Petit République", premda se novo ministarstvo u svojoj izjavi pred parlamentom neće dotaknuti pitanja: smiju li se državni činovnici i učitelji udruživati u sindikate.

U elizejskoj palači držalo se vieće ministarstva. Odobrena je ministarska izjava.

Ministarstvo je razpravljalo o katastrofi u Courrières. Fallières je potpisao 10,000 franaka a svaki ministar po 500 franaka podpore.

Vladin će program biti obširan i vriedit će kao platforma u skorim izborima. Novi su ministri predstavili Fallièresu.

U prvog komorski sjednici, u kojoj će se Sarrienov kabinet prikazati, član progr. stranke, Flandin interpellirat će vladu o svim tačkama rjezne izjave. Clemenceau će odgovarati na interpellacije glede unutrašnje politike, osobito glede provedenja zakona o razstavi i o inventarizaciji.

Tečajem konferencije novog ministarstva polušen je sporazum u svim pitanjima. Pobijāt će se antiliberistički pokret. Vanjska politika nastavit će se u pravcu i miroljubivu tonu, koji je Rouvier vodio. Tekst vladine izjave već je ustanovljen.

Na Balkanu.

Kabinet mladih srbaliskih radikala rekonstruisan je ovako: Predsjedništvo i rat general Sava Grujić, spoljne poslove dosadašnji vojni ministar i zastupnik ministra spolnih posl. pukovnik Antonić, ministar gradjevina Todorović prima i upravu ministarstva financija, ostali članovi kabineta zadržavaju svoje stare portfeuille, tako bivši ministar predsjednik Stojanović prosvjete i crkvenih djela, Pavlović unutrašnjih, Pečić pravde, Drašković privrede. Ukaz je kralj potpisao.

Kaže se, da će se Skupština odgoditi do koca travnja, a dotle da će se, uz zaključenje trgovačkog provizorijama, voditi povjerljivi pregovori za zaključak trgovačkih ugovora s Austro-Ugarskom.

Na 12. o. mj. napadoše 200 turskih vojnika kod sela Drenova u južnoj Makedoniji malu srbisku četu vojvode Ilje. U četi bilo je 13 druga. Borili su se Srbi kao lavovi protiv skoro šestnaest puta jačeg neprijatelja. U krvavoj borbi pogibe vojvoda Ilja sa 5 druga, 3 su teško ranjena i zarobljena, četvorica probiše se zdravi kroz tursku vojsku. Turski gubitci ogromni su.

Svrhom ovoga mjeseca doći će englezki kralj Eduard u crnogorsku luku Bar u posjetu knjazima Nikoli, te će biti primljen velikim svečanostima i odsjesti će u vili kneza Mirka. U počast kralju Eduardu biti će velika smotra crnogorske vojske. U isto doba doći će u Crnogoru i njemački car Vilim.

Parlamentarno zasjedanje rumunjskog sabora odgodjeno je do 7 (20) svibnja.

Za narodne slobodine u Herceg-Bosni.

Dne 10. ov. mj. bio je u velikoj dvorani gostione "Zum Auge Gottes" u Nussdorfer-ulici u Beču veliki sastanak djaka iz Bosne i Hercegovine, koji su na naukama na tamošnjim visokim školama. Na sastanku pretresivao se je politički i gospodarski položaj Bosne i Hercegovine. Među ostalima prisustvovali su zastupnici na carevinskom vieću: Biankini, Vuković, Perić, i Dr. Byk.

Skupština je prihvatila rezoluciju, kojom zahtjeva sljedeće:

a) Podpunu autonomiju pojedinih političkih obćina, slobodu štampe, govora i sastajanja; namještanje domaćih ljudi u državne službe; uvođenje domaće vojske, koja bi polag državopravnog položaja Bosne-Hercegovine imala služiti samo njezinim interesima i u njezinim granicama; jednostavniju upravu.

b) Podizanje pučke prosvjete uvođenjem obaveznog i besplatnog pohađanja škole; podpunu vjersko-kulturnu autonomiju svih vjeroizpovjesti, u saglasju sa duhom i karakterom dotične vjeroizpovjesti; podilježivanje stipendija domaćim sinovima u većoj mjeri.

c) Rješene agrarnog pitanja, ali ne na osnovu dojakosnjih štetnih ustanova, nego pravdedno za obe strane; samostalno carinsko područje; naseljivanje puštil polja; zabranu koloniziranja preko tudnjaca, uvođenje komunikacija, koje odgovaraju gospodarskim, a ne tudnjanskim i strategijskim interesima; zemaljska uprava mora povratiti nekretina, koje je oduzela bilo privatnim osobama, bilo zemaljskim ili vjerskim obćinama, uz naknadu pretrpljene štete.

NAŠI DOPISI

Šibenik.

Nesreća na moru. Prekjueer u jutro bi javljeno ovomjnostnom lučkom uredu, da se nahodi na rtu Lemeca, kod obaka Karkotića na ulazu u uvalu Grebašćice, jedna nova novcata ladja sva raztrieskana u komade. Odmah je pošao na lice mjesta lučki pristav g. Katalinić, da se uvjeri, je li se tu radi o nemilom slućaju, o kom se je po Šibeniku govorilo t. j. da su zaglavila dva Zabljaćanca negdje na moru. Na žalost upravo je to i bilo, Gosp. Katalinić nije imao drugo, već da konstatira žalostnu katastrofu, koja se je, sudod po svemu, imala zbiti na ovaj način: Dva brata Srećko i Pasko Grogani iz Zabljaća u nedjelju parobrodnom odputovaše, da dovezu novu ladju iz Trogira. U ponedjeljak na 2 sata po podne odputovali su iz Trogira sa jakim južnjakom jedrci. Na 5 sati isle večeri prošli su pokraj Primostena. Po noći izmedju ponedjeljka i utorka okrenuo je oko 11 sati nenadno žestoki vjeter sa zapada, koji ih je sjegurno zatekao na onom nezdognom položaju, bacio ih na kraj, srušeno ladju i njih usmratio.

Jučer i prekjueer se je cio dan tražilo, ne bi li se našla tjelasa utopljenih, ali bez uspjaha.

Komadi ladje, koji su se našli, bili su predani lučkom izloženstvu u Primostenu, kao nadlečnoj stvari, u rjem se je okružju nesreća dogodila.

Jedan ostavlja udovu sa četvero nejaćaci a drugi udovu i troje siročadi.

DOMAĆE VIESTI

† Conte Emanuel Fenzi umro je noćas oko 11 sati u Drnišu od upale pluća. On je zadnji ogranak stare i znamenite porodice Fenzi u Šibeniku. Bio je znaćajan, tvrd i neslomiv u svojim uvjerenjima. Svaćao je vrlo dobro položaj svoje talijanske stranke prama vladi i narodu i s njim ona gubi ponajbolji elemenat. Bio je nepomirljiv protivnik sustava i svih onih, koji mu služe i svoj glas je rado podizao proti vladi radi zapuštenosti ove zemlje. Lealne protivnike stovao je kao što su i oni njega, jer je i on bio uvijek lealan i na strani pravice i poštenja. U njemu gubi naš grad znaćajnog, umnog, izobraženog, radnog gradjanina, koji je i na polju racionalnoga gospodarstva pokazao osobitih sposobnosti. Njegov gubitak će ovaj naš hrvatski grad u velike žaliti, što se već i po vanjskim znakovima crnine vidi.

Biti će mu sprovod u ponedjeljak u jutro u istom Drnišu, gdje će bit po njegovoj želji i pokopan. — Vječni mu pokoj!

„Šibenska Glasba“ imala je sutra na podne udarati u „Obćinskom Perivoju“, ali, kako doznajemo, koncert će biti obustavljen radi smrti Emanuela conte Fenza.

Kretanje u ovoj lući od 14/3 do 17/3. Parobrodi „Tonci“ iz Dubrovnika za Rijeku, „Brento“ iz Trsta, „Zara“ iz Zadra. Jedrenjaće: „A. Vespucci“ iz Splita, „Italia una“ iz Splita, „Antonio N.“ iz Splita, „S. Giorgio“ iz Visa, „America“ iz Zadra.

„Jutičeljski Glas“. Izisao je 3. broj ovog glasila „Saveza dalm. učitelja“ sa sljedećim sadržajem: Za naše udruženje, V. B.; — Poslie potvrde, N. S. J. — Obrada estetično-etičnih šiva u pučkoj školi, od N. Ljubidraga; — Naše narodne vezilacke tehnike, od Julie Belovčevice; — Empirizam pri pouci i uzgoju, od D. Sirovice; — Črtanje u našim pučkim i gradjanskim školama, od K. Čurkovića; — Još nešto o čistoti, od ***; — Dr. Gjuro Turčić: Povjest uzgoja i nauke o uzgoju, od S. K.; — Viestnik.

Spomenik A. Mihanoviću. Rodoljubi podizu u lepome Zaganju spomenik odsuevjenom pjesniku iz hirskog pokreta, Antumu pl. Mihanoviću. Mihanović je spjevao čuvenu pjesmu „Ljepa naša domovino“, koju su Hrvati uzeli sa svoju narodnu himnu.

U Vrhgoru sud je zaplenio spise obćinske radi izdati uslied raznih tužaba.

Poljođelarska škola, kažu, da će se stavno otvoriti u Splitu ove godine. Bilo bi već i vrijeme!

Fejevaki zbor svih ilističnih gradjana iz Zagreba ne dolazi ni 17 ov. mj. ni 22. već u petak 23. te će prvi koncert prirediti u Zadru u subotu, dne 24. U nedjelju u jutro dolaze sveučilištari u Šibenik, gdje će u mjestnom kazalištu isti dan biti koncert. Iz Šibenika polaze u Split u ponedjeljak 26 ov. mj.

Vjenčanje. Liečnik Dr. Račić, koji je već izisao na veliki glas u ciolom splitskom okružju, dne 10 ov. mj. vjenčao se s čestitom djevojkom Romilom iz poznate kuće Krutulićeva u N-režišćim na Braču. Mladencima naša iskrena čestitanja!

Dalmatinska izložba u Londonu. U dalmatinskom muzeumu u Abersstrasse u Beču na 13 ov. mj. izloženi su dalmatinski predmeti, koje će naroditi bečki odbor za izložbu poslati ovih dana u London. Ina doista krasnih stvari i Dalmacija ne će možda biti zadnja. Hvala odboru!

Englezki kralj na svom izletu u Dalmaciju razgledati će Kotor i zaljev bokežki na 30 o. mj.

Društvo za interese Dalmacije u Beču namjerava odlasati englezkom kralju osobito odlasatstvo, koje će mu u Dubrovniku pokloniti izisak „Vodje po Dalmaciji“, izdana od samoga društva.

„Ovčna Hrvatska“ počam od zadnjeg broja 10, štampaje se u novoj tiskari DeGiulli i dr. u Dubrovniku.

Vjerkovića „Smrt majke Jugovici“ prikazivati će se nastojanjem odbora zagrebačkih gospodja za Strossmayerov spomenik na hrvatskoj pozornici u Zagrebu početkom sljedeće kazalistne sezone, pošto za ovu tragediju treba dosta truda i vremena, a ova kazalistna sezona je na izmaku.

Lične viesti. U utokar u večer odputovao je iz Zadra pat Beća dosadašnji predsjednik dalmatinskog prizivnog sudišta Dr. Gertscher, koji je preinjeten u Trst. — Savjetnik kod prizivnog su-

dišta u Zadru g. Emil Friedl pozvan je, da služu na vrhovnom sudistu d Beču.

Slikar Medović boravi već duže vremena u Dalmaciji u svom rodnom mjestu Kuni, gdje slika za crkvu. Čin se vrati u Zagreb, započeo će sli- kati dekorativne slike za dvoranu bogoslovlja i na- stave kod zemaljske vlade. — Kao tema je izabrana ženitba kralja Zvonimira.

Česko djelo o dubrovčaninu Kotruljiću. Ovih dana ugledao je u Pragu svjetlost spis „Bededetto Cotrugie Raguseo (dubrovčanin): Prispievek k de- janim ūenietvi. Spisal Karel Petr Khelr“ (VIII, str. 36). Učeni pisac, čovjek u ostalom za čudo verziran u literaturi o knjigovodstvu, osim ostaloga neoborivim argumentima dokazuje, da je dubrov- čanin Benedikt Kotruljić najprije u Evropi napisao knjigu o trgovačkom knjigovodstvu do četrdeset godina prije Talijana Luke Paciilia. U knjizi je i faksimile nadpisnog lista prvoga izdanja Kotrulji- čeva spisa „Della mercatura et del mercante per- fetto.“

GOSPODARSTVO

Trgovački ugovori i Dalmacija.

(Nastavak. Vidi br. 88).

II.

Nepravdom nam se prigovara, da je naša domovina za Austriju pasivna i to još sa strane onih, koji bi se imali crveniti, kad samo promisle na Dalmaciju. Nije dosta kako rekomo, da nam jedno uže drže oko vrata za punih 12 godina, već ih sada imamo dvanaest od jednom. U času kad smo mislili, da će nam poskocići cena ulja, tad nam se širom otvaraju vrata Austrije ulju talijan- skome i sniziva mu se carina od 2 for. i 40 nov. u zlatu na 4 K.

Ako je pako Austrija morala popustiti u uvozu na ulje, tad je njezina dužnost da Dalmaciji nadoknadi štetu što će tim pre- trpiti. Dužnost je njezina da nastoji, kako bi se kod nas podiglo racionalno gojenje maslina i pravljenje finih ulja. Znamo da će nam se ovdje prigovori, e pa eto i danas Austrija to radi. Jest, ali kako? Dok je obstojao zavod u Gražu, Lilo je dobro. Tu bi se godimice skupilo po 10—20 intelligen- tnih posjednika za nekoliko dana i čuli bi od g. Bulića liepih uputa u gojenju i klaštenju maslina, te pravljenju maslinova ulja, a ima već godina da je i toga nestalo.

Vlada je također bila nakanila da u svakom kotaru odgoji četi klastrioca ma- slina, a ovu svoju nakanu nije izpunila. Vlada je bila obećala razne podpore za razne uljarske udruge, ali svoje obećanja nije izpunila, a zašto to?

Ako je Austrija baš morala u ugovoru sa Italijom žrtvovati naše ulje, koje i onako ne može da se takmi sa uljem iz Italije to je njezina dužnost, da upre sve sile, kako bi se kroz ovo razdoblje kod nas podiglo racionalno pravljenje ulja i gojenje maslina, e da nam ovim načinom bar donekle bude nadoknadjena šteta, koju ćemo pretrpiti.

Da bar donekle zaštiti naš domaći uljarski proizvod, i da ga ne sknući na samu kucnu porabu, vlada ne bi podništvo smjela dozvoliti u Trstu otvorenje tvornice za pravljenje pomućnog ulja, a to i s razloga, što popustom uvoza ulja iz Italije i njegovom vrstom boljom, nego li je naša, izstisnuti će naš sasma sa svjetskih tržišta, a kad bi se još u Astriji pravilo pamučno ulje, koje bi ko domaći proizvod bilo prosto od carine, utukla bi se sasvim trgovina našeg ulja i na malim tržištima, te bismo bili usilovani, da ga prodajemo u bezicjenje za mazanje kotača raznih strojeva. Mi se nadamo, da će austrijski državnici barem sami uvi- djeti, kud vodi otvorenje tvornice za pravljenje pamučnog ulja u Trstu, te dok smo uvjereni, da bi dobro učinili, kad bi ju za- branili i interesu našega obrta, pa i ljud- skoga zdravlja, ne bi smo hotjeli, da po- puste na drugoj strani, a to je, da ne začepi oba oka pri patvaranju pravog maslinov- og ulja.

Biankini je dobro opazio kad je rekao: Po službenim podatcima, uvoz pamučnog ulja g. 1891—1901 stigao je popriečno do 104.975 metričkih centi, u vrijednosti od šest milijuna kruna.

Veći dio ovoga pamučnog ulja, po- miesan sa malom količicom naravnoga ma- slinovoga ulja, razprodan je u monarhiji kao pravo maslinovo ulje, ne samo na škodu domaćega poljskoga gospodarstva, nego na škodu zdravlja potrošitelja. Protiv ovoj javnoj prevari vlada nije postupala, ona nije našla vrijednim, ni da zaštedi maslinovo ulje ka-

kovom zakonodavnom odredbom, kao što je na primjer zaštitila naravno maslo protiv margarina. Mi ne tražimo od vlade samo, da zabrani osnače tvornice za pravljenje pa- mućnog ulja, na bilo gdje u Austro-Ugar- skoj, kao i patvaranje pravog maslinovog ulja, ma bilo sa kakovim primjesama, već tražimo i to, da ona počne kupovati naše maslinovo ulje, za sve svoja potrebe, za koje joj ulje služi, a da ne kupuje kod spekula- nata tuđe ulje sa svakojakim primjesama, a to sve na štetu našeg domaćeg obrta.

Ovim činima doći će nam bar donekle u susret. Kad bi vlada kod svih svojih tvor- nica, parobroda, oklopnjača, željeznica slu- žila se našim uljem, koje nije bog zna kako skuplje od ulja, koje danas rabi, mnogo bi nam pomogla, a i njoj bi bilo na diku, te kao što je maslina sa svojim uljem spasila Toscanu u teškoj ekonomnoj krizi, tako bi ovo spasila i Dalmaciju.

Bude li vlada ma za čas ovo oklievala učiniti, tad je dužnost narodnog zastupstva, da ju energično na ovo upozori i od nje ovo traži, ako ne će, da nas ona zasužnji i da nas svali u biedu i nevolju.

ZADNJE VIESTI

* Policija je u Zemnu uapsila katoličkog seljaka Petra Šaliću, kod koje je nadjeno više krivotvorenih petkrunaša i jedan model za pravljenje. Traže se njegovi sukrievi.

* Čuveni slavista Marin Drinov, bivši bugarski ministar prosvjete umro je u Harkovu.

* Zadnjih je dana ružno vrijeme prouzročilo strašne štete u skoro svim englezkim krajevima. Na obalama dogodilo se više brodoloma, prigodom kojih je poginulo dosta ljudi; a u mnogim grado- vima oštećeno je i razrušeno više zgrada. I u sjer- vernom moru zbiljo se mnogo brodoloma.

* Talijanski je kralj potpisao odluku, kojom se gradu Livornu udjeljuje zlatna kolajna za pa- triotične zasluge tog grada u doba narodnog uskrs- nuća. Livorno je zaslužio tu odluku, što se je junački borio protiv austrijanaca dne 10 i 11. ožujka 1849.

* Bugarski knez Ferdinand poći će sa sino- vima u Mentonu, pak u Biaritz, gdje će se sastati s englezkim kraljem Edvardom.

* U Rusiji je započeo i ženski pokret. I žene hoće da tamo steku pravo na utjecanje u javne stvari. Grofića Ina Kapnist zauzimalje se za to perom i besjedom.

* Lajtant Schmidt i drugi osudjeni prikazali su caru Nikola molbu za pomilovanje. Pronose se šlasovi, da je pop Gapon uapšen.

* Umro je predsjednik Argentinske republike odvjetnik Manuel Quintana.

Papa Pio X radi žurno na novoj važnoj iz- pravi glede odnošaja između crkve i države. Ne zna se, kad će bit objelodanjena, jer će to zavistiti o akciji, koju će razviti novo francuzko ministarstvo.

* Predsjednik francuzke republike Fallieres primio je sa svih strana sažalnice za groznu nesre- ću u ugljeniku Courrières.

* Kraljevski portugizki par boravi ovih dana u Madridu.

* U rudnicima Courrières, Dounger i Ostri- court buknuo je štrajk. Podkopači traže povišenje plaće.

* Internacionalni poljedelski institut, što ga je osnovao kralj Viktor Emanuel II., stupit će, kako iz Rima javljaju, tečajem g. 1907 u život. Do toga doba bit će izgrađjena već i palača, u koju se institut imade smjestiti. Posljednjih dana potpisao je konvenciju poljedelskog instituta englez- ki poslanik Sir Ergerthou.

* Crnogorska vlada pristala je na modus vivendi s Austrijom, na temelju najveće pogodnosti, za rok od dva mjeseca. Nada se, da će se kroz to vrijeme sklopiti redoviti trgovački ugovor.

* Prije nekoliko godina postavljena je navo- dnošite Niagare prva stanica za izrabljivanje elek- tricite za 50.000 konjskih sila. Sada imade još šest družtava, koja su postavila stanice za izrablj- vanje elektricite. U svemu se od pada dohva sada devet sto sedamdeset hiljada konjskih sila.

* Pošto je u obće vrlo dobro okolo Soluna poznata da obiluje zlatom, Sultan je odposlao njemačkoga geologa Groskopfa, da iztraži Macedoniju. Taj je došao do zaključka, da je ta zemlja vrlo bogata zlatom, pomenuto gora Balkan. Zlatnih pol- jana imade između rieke Gulika i Aleksije u dužini od 60 km. a u širini od 40 km. Ali i na drugima mjestima imade bogatih nazišta zlata. Bogavstvo zlata u Macedoniji, izjednačuje se sa bogatstvom Urala.

* Na 13 o. mj. dogodila se vatra u grijaonici na sjevernom kolodvoru u Beču, koja je mogla

postati vrlo opasna. Lokomotive su odstranili, a vatrogascima je pošlo za rukom, da u kratko vrie- me vatra lokaliziraju.

* Simpionski tunel je u glavnome već dovršen te već mogu prolaziti obični vlakovi. Sad se radi o dovršavanju, jer na južnoj strani izvire vode 1023 litre u sekundi. Medjutim je već švicarsko vijeće ustanovilo program svečanosti kod otvorenja.

* Iz Sidney javljaju, da je onamo buknuła kuga.

* Potres je u Catanzaru u Kalabriji, srušio zid tamnice i prouzročio i drugih šteta. U 6 sati bio je o pet lagani potres.

* Porotnici u Ateni osudili su na smrt Kostu Gorakirisa, obuzenog radi umorstva ministra pred- sednika Delyanisa; a vlastnika igračnice Mitsa radi poticanja na umorstvo osudiše na 8 godine robije.

NAŠE BRZOJAVKE

Zagreb, 17. U drugom izborništvu iza- brano je 15 vladinova. Za petoricu po- trebit je uži izbor. Glasovi su razpoređeni kako sliedi: magjaronski kandidati su naj- više imali 577 glasova a najmanje 480. Kandi- datii raznih stranaka imali su najviše 322 a najmanje 220. Čisti su imali najviše 213 a najmanje 159 glasova.

Zagreb, 17. Rorauer i Miller imenovani su sveučilištnim profesorima.

Beč, 17. Auersperg je odgovorio na interpelacije o lučkim radnjama u Dalma- cijii, te naveo, kako je u pogled toga ngova- rao s ministrom financija radi dotičnih troškova.

Razprava o izbornoj reformi se nastavlja; Trantmansdorf je govorio proti jedna- kom pravu glasa.

Algesiras, 17. Njemački delegati izjav- više, da smatraju austrijski predlog završnom rieči u sporu.

Petrograd, 17. U Sevastopolu i Bjelo- stockom vojnici čuvaju banke.

Beč, 17. Tirolski namjestnik je od- stupio.

Bukarešt, 17. Zdravlje kralja Karola pogoršalo se, te prouzročuje zabrinutost.

Budimpešta, 17. Razpust eksekutivnog odbora koalicije izazvao je u zemlji težak utisak.

London, 17. Englezka je svjetovala Francuzku, da poprimi u Algesirasu austrij- ski predlog u pitanju redarstva. Konferen- cijia je odgođjena do 22. travnja.

Vlastnik, izdav. i odgovorni urednik: Dr VINKO SMOLČIĆ.
Tiskarica Ivan Sfađinlatz — Šibenik.

Priobćeno *)

IZJAVA.

S kojom podržikani zasvjedočuju, da je dne 14. studenoga 1905, primio duhan na vagnu, na kojoj mu je bilo zakinuto klgrama (55) pedeset i pet. Taj manjak je opazio, kad mu je bilo plaćeno na dogani. Uslied toga se povratio i zapitao g. Pavišića, koji je izpitivao sad jednog, sad drugog. Kad su svi zasvjedočili, sutradan. rekao mu, da dodje do dva tri dana. Došao u subotu 18/11 t. g. te mu samo isplatili za klgrama 46, dok 9 klgrama zanieli. Od 9 klgrama od 2 razreda nije primio ni novčića. Ovo je spravan pred sudom i javuosti zakletvom i sa svjedoecim potvrditi.

Pašćina, 17. prosinca 1905.

† križ Grurinovića Josipa pk. Mihe
Blaž Kričić, svjedok
Ivan Katić, svjedok

*) Za članke pod ovom rubrikom uredništvo ne od- govara. —

Broj 1612.

Najtečajni oglas.

U smislu oporuke Mihovile Andreis 13/II 1656, i na temelju Vrhovne Resolu- cijie 25/V 1835, šibensko občinsko vijeće udilići će iz zaklade Andreis za školsku godinu 1905—1906 i za unapried dva sti- pendija u iznosu od Kruna 600 svaki na godinu, dvojici potomaka plemićkih obitelji grada Šibenika za vrijeme njihovog učenja

na srednjim ili višim školama u Austro- Ugarskoj Monarhiji.

Uživatelji stipendija na koncu svake školske godine dokazati će, da su bili pro- knaknuti u viši razred srednjih škola ili da su redovito pohađali i polagali izpite na visim školama, jer inače občina će im uzkrati daljnje davanje stipendija.

Rok natječaja traje do 15 Travnja 1906, a molbe imadu se prikazati potpisanim ob- činskom Upraviteljstvu za občinsko Vijeće.

OD OBČINSKOG UPRAVITELJSTVA

Šibenik, 7. Ožujka 1906.

Za Načelnika D. KRSTELJ, v. r.

Prijednik P. Čukara, v. r.

Banca Commerciale TRIESTINA

prima:

Uložke u Krunam uz uložničke Listove:

sa odkazom od 5 dana uz 2 1/2 %
" " " 15 " " 3 1/2 %
" " " 30 " " 3 3/4 %

Uložke u zlatnim Napoleontima III i engl. funtin (sterlinam) uz uložničke Listove:

sa odkazom od 15 dana uz 2 1/2 %
" " " 30 " " 2 3/4 %
" " " 3 mjes. " 3 1/2 %

NB. Za uložne listove sada u toku, novi ka- matnik ulazi u kriepest 15 og Novembra i 10 og Decembra o. g.; izdaje blagajničke doznačnice na donosica sa škadenom od 1 mjeseca uz kamat- njak od 1 1/2 %

Banko-Ziro i Tekući račun. Valuta od dana uložnja, uz kamatnjak koji će se ustanoviti; obavlja inkasso mjestnih računa, mjenica glasećih na Trst, Beč, Budimpeštu, Prag i druge glavne gradove Monarhije; te plaća domicile svojih korentista bez ikakvog troška.

Izdaje uložne knjižice na štédnju uz dobit od 3 1/2 %

Otvara tekuće račune u raznim vrijednostima. Jnkassi: Obavlja utjerivanje mjenica na sva mje- sta Inostranstva, otkroza i izribehanij vrijednos- nih uz umjerene uvjete.

Izdaje svojim korentistima doznačnice na Beč, Aussig, Bielitz, Brno, Budimpeštu, Carlsbad, Cer- vignano, Cormons, Cernovicu, Eger, Rieku, Friedek, Gablonz, Goricu, Graz, Innsbruck, Klagenfurt, La- vov, Linz, Olomue, Pilsen, Polu, Prag, Prossnitz, Dubrovnik, Solnograd (Salzburg), Split, Teplitz, Troppau, Warnsdorf, Bečko-Novomesto i druge glavne gradove Monarhije bez ikakvog troška, a na Inozemstvo po najboljem dnevnom tečaju.

Izdaje Kroditne listove na sva mjesta Mo- narhije i Inozemstva.

Bavi se kupnjom i prodajom deviza, valuta i javnih papira.

Otvara kredite uz tovarne dokumente u Novi Jork, London, Pariz, Hamburg itd. itd. uz umje- reni kamatnjak.

Daje prodjmovne na vrijednostne papire, robu, warrants i tovarne dokumente uz uvjete, koje će se ustanoviti.

Daje jamčevinu za carine skladišta Kontira- nja (Contrirungs-Lager).

Preuzimanje u pohranu i upravljanje:

U sibi sigurnosti, koja pruža najveću garan- cijiu proti kojoj mu drago pogibeљи pravale i vatre i kojoj je poseben osobiti nadzor sa strane ban- kovskih organa, primaju se u pohranu vrijednosni papiri, zlato, srebro i dragocjenosti, uz povoljne uvjete, te se na zahtjev preuzima i upravljanje istih.

Osjeđuraje vrijednote proti gubitcima žribehanja.

BANCA COMMERCIALE TRIESTINA.

Società anonima per l'utilizzazione delle forze idrauliche della Dalmazia.
DIONIČKA GLAVNICA K 8000.000.

Sjediste u TRSTU.

Radnja u ŠIBENIKU.

PRIMIŠSIMA
CALCIUM CARBID

KOD KUPNJE 100 KILOGRAMA STOJI Kr. 26 franko Šibenik
netto težina (ne brutto za netto)

Novac se šalje unaprijed ili uz pouzete Za velike količine popust uz pogodbu.

PREDSTAVNIK I SKLADIŠTAR
FRUSTO INCHIOSTRI — ŠIBENIK.

Ne čitati

samo, već **kuhati se mora**
davno prokušani medicinski

Steckenpferd

od
liljanova mlieka **Sapun**

od BERGMANNA i druga, Draždjan i
Tetschen na/L. od prije poznat pod
imenom BERGMANNOVA SAPUNA
od liljanova mlieka
da se lice oslobodi od sunčanih pjega,
da zadobije bijeli ten i sjajnu kožu.
Predplatno komad po 50 para
u Drogariji VINKA VUČIĆA
ŠIBENIK.

VAŽNO ZA DJECU!

Jedan od najboljih načina, da se **djeca**
sačuvaju zdrava, da im se **poboljša krv**
i **ojačaju pluća** jest davati im više puta na
dan **meda**, ili sama, ili s kruhom i s mlie-
kom. — Preporuča se i starijima proti
nazebam.

Čista naravnog meda po 60 novč. klg.
može se dobit samo kod

Vladimira Kulića.

Drogarija Vinka Vučića Šibenik

(prije J. Janakovića)

preporuča svoj bogato oskrbljeni
dućan raznim ljekovitim mirodijama,
predmetima iz gume, svačvrstnim
mineralnim vodama, velikim izborom
najfinijih parfima i predmeta nužnih
za bolesnike.

HRVATSKA VJERESIJSKA BANKA

PODRUŽNICA ŠIBENIK

—(Centrala u Dubrovniku i Podružnica u Zadru)—

obavlja sljedeće poslove:

Prima novac u svrhu ukamčavanja na uložnice i blagajničke doznačnice, te uz
potvrde na tekući ili na ček račun.

Preuzima vrijednosne papire i ine vrijednote u pohrana. Preuzima u svrhu na-
plate mjenice, napunice i čekove za našu državu i za inostranstvo.

Daje predujmove na vrijednosne papire, zlatni i srebrni novac i robu.

Kupuje i prodaje vrijednosne papire i vrijednote, naročito sve vrste državnih i pri-
vatnih srećaka, državnih zadužnica, željezničkih i industrijskih papira, založnica priori-
tetnih obveznica, inostranskog novca u papiru, deviza, zlatnog i srebrnog novca naše
zemlje i inostranstva.

Uncvrtuje izvučene srećke, zadužnice i dospjele kupone, te nabavlja nove ku-
punske arke. Provodja osiguranje proti tečajnom gubitku izričanih srećaka i zadužnice.
Obavlja vinkulacija i dovinkulacija svih vrsti vrijednosnih papira, polaže vojničko-
ženitbene i sve druge jamčevine u vrijednosnim papirima, te provodja konverzije.

Isvrtuje isplate na svim mjestima naše i drugih država, te izdaje **kreditna pisma**.

Ekontptira mjenice, napunice i kupone vrijednosnih papira. — Prodaje promese
za sva vucenja. — Obavlja besplatno reviziju svih srećaka naše države i drugih u njoj
dovzvoljenih. — Osim toga obavljat će i sve ostale transakcije, koje zasjecaju u bankovnu
struku, uz najpovoljnije uvjete. Sve pitanje obavijesti daje rado usmeno i pismeno.

Hrvatska Vjeresijska Banka (Podružnica Šibenik).

LOZE

dalmatinske, navrute na amerikan-
skoj podlozi, pripravlja za jesen g.
1906. za okruženo područje

PEČENKO I DRUG
Komen - Primorsko.

Ciene su:

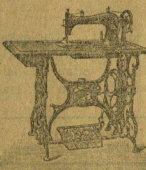
Navruti na rupestris monticola 1000 km. K 120
" " aramon - rupestris h. l. " " 140
" " riparia - rupestris " " " 140

Naručbe primaju se do 31. sie-
čnja g. 1906. - Sa naručbom zah-
tjeva se 20 % kapare.

Tko želi baš svoju lozu, može
poslati poštom mladike srednje
debeljine.

— *Svaki trgovac, koji ne ogla-
sjuje svoju robu, ustupa mjesto
svojim takmacima, koji oglašuju.*

MAJBLJGI I MAJEPTINGI
SIVAGI STROJEVI 0 0 0
"SINGER" 0 0 0
MAJHOVIJH SISTEMA 0 0



DOBIVAJ SE SAMO U SKLADIŠTU
SIVAGI STROJEVA "SINGER"
IVAN GRIMANI - ŠIBENIK.

JEDINA HRVATSKA TVORNICI VOŠTARNIH SVEĆA U ŠIBENIKU

Svoj k svome! — POZOR! — Svoj k svome!

Čast mi je preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu,
crkvama, bratovštinama, moju dobru uređenu

TVORNICI VOŠTARNIH SVEĆA.

Kod mene dobit se mogu izvrsne, a već od mnogih priznate u
svim veličinama **sveće od pravog pčelinjeg voska**, kao i finog
crkvenog tamjana.

Svaka i najmanja naručba p. n. musterija prima se najspretnije,
te se obvezujem obaviti njihove naloge u što kraćem roku, obvezom
najpompnije izradbe i uz najpovoljnije uvjete.

S velepoštovanjem

VLADIMIR KULIĆ

Šibenik (Dalmacija) Glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICI VOŠTARNIH SVEĆA U ŠIBENIKU.

Jadranska Banka u Trstu

Bankovne prostorije u
ulici **Niccolò Macchiavelli, br. 26.**

započela je svoje poslovanje, te

obavlja sve bankovne i mjenične po-
slove: eskontptuje mjenice, daje predujmove
na vrijednosne papire, kao i na robu ležuću
u javnim skladištima.

Kupuje i prodaje vrijednosne papire
svake vrsti, devize, inozemni zlatni i srebrni
novac, te banknote, i unovčuje kupovne
izričebane papire uz najpovoljnije uvjete.

Izdaje doznake na sva glavna tržišta
monarkije i inozemstva, te otvara vjeresije
uz izprave (dokumente) ukrcavanja.

Prima novac na štedioničke knjižice u
tekući i giro račun.

Obavlja sve burzovne naloge najbrže i
najsavjestnije uz vrlo umjerene uvjete.

Posreduje i konvertira hipoteke kod
prvih hipotekarnih zavoda uz najniže uvjete.

Štovanom občinstvu preporučujem upo-
trebljavanje **MAGAZINOVE SMREKOVAČE**,
koja okrzeppljuje želudac, razgrijava živce,
zaustavlja proljev i lieči od groznice, tifusa,
hunjavice i t. d.

Samo čista, odlikovana „Smrekovača“
dobiva se kod distileura

RISTA P. MAGAZINA
Šibenik (Dalmacija).

Čudnovat je

uspjeh

koji se postizava
uporabom najnovijeg
ličla za kose

od orahova ekstrakta
Nuisol-a

od BERGMANNA i druga u Draždjanim
i Teschen na/L.

jer nadmašuje naravnom bojom, koju
daje vlasima i bradi, sve dosadašnje
pronalazke.

Dobiva se u staklenkama po K 2.50
u Drogariji VINKA VUČIĆA
ŠIBENIK.

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu,

utemeljena god. 1884.,

po občini slob. i kr. zemaljskog glavnog grada Zagreba jedini je domaći
osiguravajući zavod.

Ova zadruga, osnovana na uzajamnosti, tom prokušanom i najčvršćem
financijalnom temelju, prima uz vrlo povoljne uvjete sljedeće vrste osiguranja:

1. Na ljudski život:

- osiguranja glavnice za slučaj doživljenja i smrti;
- " miraza djevojkama;
- " životnih renta; sve to u raznolikim probitačnim kombinacijama;

2. Protiv štete od požara:

- osiguranja svih vrsti zgrada (kuća, gospodar. zgrada, tvornica);
- " " " pokretinica (pokuštva, dućanske robe, go-
spodarskih strojeva, blaga itd.);
- osiguranja poljskih plodina (žita, siena itd.);

3. Osiguranja staklenih ploča protiv razlapanja.

Jamčevna glavnica zadruge 1 milijun Kruna.

Godišnji prihod premija i pristojba preko 600.000— Kruna.

Listnica obveza zadružnih članova K 2.181.383'54.

Posebne pričuve Kruna 220'000—.

Izplaćene odštete u požarnom odjelu Kruna 1,900.000—

Poblize obavijesti daje

Ravnateljstvo „CROATIE“ u Zagrebu,

Zrinski trg, Berislavićeva ulica br. 2, te povjerenici i zastupnici
po svim većim mjestima u zemlji.